

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/29/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0824100236
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0824100236.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Jana Martinčeková a JUDr. Petra Vysaníková ako členky senátu vo veci žalobcu: G. K., U.. XX. W. XXXX, Š. XXX, zastúpeného: Mgr. Tomáš Ješko, advokát, Kpt. Jaroša 29, Trenčín, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 5. februára 2024, č. 820 226 7227 0, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 22 Sas 2/2024-49 z 23. októbra 2024 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobca si 18. februára 2022 uplatnil nárok na invalidný dôchodok u žalovanej, kde jeho zdravotný stav posúdila najskôr posudková lekárka pobočky v Trenčíne. Tá v odbornom posudku z 12. apríla 2022 na základe prepúšťacej správy z hospitalizácie na úrazovej chirurgii z januára 2017 a správ psychiatra z novembra 2021, psychologičky z februára a decembra 2021, neurológa z decembra 2020, februára, mája a októbra 2021 a algeziológa z júla, augusta, septembra 2021, januára a februára 2022 za rozhodujúce zdravotné postihnutie ustálila poruchy osobnosti, poruchy správania a poruchy intelektu vyvolané ochorením, poškodením alebo dysfunkciou mozgu podľa kapitoly VI oddielu A položky 1 písm. a) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a priradila k nemu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 30 % (z rozpätia 20 % až 30 %). Podľa lekárskeho správ mal totiž žalobca „diskrétno známky organického poškodenia CNS“, resp. neskôr „organický psychosyndróm ľahkého stupňa“. Psychiater podľa posudkovej lekárky opisuje osobnosť so začínajúcou depriviáciou, „funkcie orientačne v norme ... neurologický nález je v medziach normy“ Na základe tohto posudku ústredie žalovanej zamietlo žiadosť žalobcu rozhodnutím z 20. mája 2022, pretože nebol invalidný v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

2. V dôsledku žalobkyňou podaného odvolania posudková lekárka pobočky posúdila aj dodatočne predložené správy algeziológa z apríla 2022, psychologičky z júna 2022, pneumológa z júla 2016 a novembra 2019, psychiatricky z mája 2022, no zotrvala na svojom závere. Po predložení odvolania zdravotný stav žalobcu posúdil posudkový lekár ústredia (pracovisko Trenčín) a svoj záver vyjadril v odbornom posudku o invalidite z 3. augusta 2022. Po preskúmaní všetkých uvedených lekárskeho správ ustálil, že žalobca „trpí organickým psychosyndrómom zmiešanej etiológie..., vo februári 2021 nález nesvedčil pre poškodenie mozgu,“ ale pri neskorších vyšetreniach „s ťažkými neurotickými príznakmi... indexom deteriorácie ľahkého stupňa 21 %, ...neurologický nález je negatívny“. Ďalšie ochorenia nepovažoval za posudkovo významné a keďže medzi lekárskeho správami neboli diskrepancie, stotožnil

sa so záverom posudkovej lekárky pobočky o rozhodnom zdravotnom postihnutí aj miere poklesu zárobkovej schopnosti. Na základe toho generálny riaditeľ žalovanej rozhodnutím z 9. augusta 2022 potvrdil rozhodnutie ústredia z 20. mája 2022.

3. Správny súd v Banskej Bystrici však rozsudkom č. k. TN-28Sa/10/2022-43 z 26. októbra 2022 zrušil toto rozhodnutie. Vytkol mu, že (v spojení s odborným posudkom) bolo nepreskúmateľné, pretože nebolo podrobne vysvetlené, z ktorých konkrétnych správ posudkový lekár vyvodil záver, že porucha žalobcu je ľahkého a nie stredného alebo ťažkého stupňa podľa kap. VI odd. A pol. 1 písm. b) alebo c) cit. prílohy č. 4. Rovnako posudok nevysvetlil, prečo nezvýšil mieru poklesu o 10 % v zmysle § 71 ods. 8 cit. zák. Žalovaná pritom žalobcu nevyzvala, aby predložil všetky podklady. Preto správny súd uložil žalovanej, aby opätovne posúdila zdravotný stav žalobcu, „prípadne aj za prítomnosti prísediaceho lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore“. Po vrátení veci žalobca dodatočne predložil správy ortopéda z augusta 2022, fyziatra z augusta a septembra 2022, algeziológa z apríla a októbra 2023, psychiatra zo septembra, októbra, decembra 2022, apríla júna, augusta, októbra a decembra 2023. Posudkový lekár ústredia znovu zhodnotil všetky predložené správy za prítomnosti žalobcu, ale bez prísediaceho lekára, a svoj záver vyjadril v novom odbornom posudku z 30. januára 2024. Vyšiel z pôvodných záverov, no osobitne zdôraznil index deteriorácie 21, čo je ľahká deteriorácia funkcií, ktorej zodpovedá aj zistená hodnota IQ a diagnóza organického psychosyndrómu ľahkého stupňa. To všetko odôvodňuje podradenie pod kap. VI odd. A pol. 1 písm. a) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu na hornej hranici 30 %. Žalobcovi pribudol vertebrogénny algický syndróm, čomu by zodpovedalo zaradenie do kap. XV odd. E pol. 3 písm. b) cit. prílohy s mierou poklesu len 20 %. Získanie odborného lekára je v regióne Trenčín zdlhavé, ale medzi lekárskymi správami nie sú žiadne rozpory. Na základe tohto posudku generálny riaditeľ tu preskúmaným rozhodnutím znova zamietol odvolanie žalobcu.

4. Tu napadnutým rozsudkom č. k. 22 Sas 2/2024-49 správny súd zamietol správnu žalobu žalobcu proti tomuto rozhodnutiu. Spolu s novým odborným posudkom ho považoval za dostatočne preskúmateľné. Nesúhlasil so žalobcom, že by v predošlom zrušujúcom rozsudku bezpodmienečne uložil, aby posudkový lekár prizval prísediaceho lekára v zmysle § 153 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. Samo jeho neprizvanie (hoci aj z tvrdeného dôvodu, že nie je dostupný) nepovažoval za dôvod nezákonnosti posudku, pretože podstatné bolo, že vychádza z lekárskeho správ, medzi ktorými nie sú rozpory. K námietkam žalobcu proti posúdeniu jeho zdravotného postihnutia zdôraznil, že podľa § 153 ods. 1 cit. zák. patrí toto posúdenie posudkovým lekárom a správny súd môže kontrolovať len to, či sú posudky úplné, logické, presvedčivé a či ich závery nie sú v rozpore so závermi lekárskeho správ. Naopak, súd nemôže vlastnou úvahou nahradiť posúdenie posudkového lekára. Po takomto preskúmaní v odbornom posudku z 20. januára 2024 nenašiel žiadne nedostatky. Ani žalobca nijako nepreukázal, že by trpel vadami. Žalovaná tak v novom konaní odstránila vytknuté chyby, doplnila dokazovanie a jej nové rozhodnutie je preskúmateľné. Na správy predložené po 5. februári 2024 nemohol správny súd prihliadať vzhľadom na ustanovenie § 135 ods. 1 SSP.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa zruší rozhodnutie žalovanej, eventuálne jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Naďalej nesúhlasil s tým, že jeho zdravotný stav posúdil len posudkový lekár, a nemožnosť získať prísediaceho lekára nemôže ísť na jeho ťarchu. Podľa žalobcu správny súd nesprávne vyhodnotil lekárskeho posudok, v ktorom chýba vysvetlenie, prečo bolo zdravotné postihnutie podradené len pod kap. VI odd. A pol. 1 písm. a) a nie pod písmeno b) alebo c) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Práve preto mala žalovaná pribrať prísediaceho lekára.

6. Žalovaná navrhla zamietnuť kasačnú sťažnosť, pretože zdravotný stav bol posúdený objektívne a nestranne.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

8. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je rozhodnutie žalovanej, ktorým nepriznala žalobcovi invalidný dôchodok. Nárok na tento dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. predpokladá invaliditu, ktorú vymedzuje § 71 cit. zákona takto: za invalidného sa poistenec považuje, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v

porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Tento pokles sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a rovnakých schopností zdravej fyzickej osoby (odsek 3). Posudzuje sa na základe a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia podľa ďalšieho vývoja a ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov (odsek 4). Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 (odsek 5). Miera poklesu v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobou nepriaznivého zdravotného stavu so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (odsek 6). Jednotlivé percentuálne miery poklesu sa nesčítavajú (odsek 7).

9. Ako zdôraznil už správny súd, posudzovanie dlhodobou nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je podľa § 153 ods. 3 písm. a) cit. zákona úlohou lekárskej posudkovej činnosti dôchodkového poistenia. Lekársku posudkovú činnosť vykonávajú podľa § 153 ods. 5 cit. zák. posudkoví lekári sociálneho poistenia. Podľa judikatúry musí byť z lekárskeho posudku zrejmé, akými úvahami sa pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne riadili, a aj dôvody určenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia s prislúchajúcou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. jeho rozhodnutia sp. zn. 1 So 97/2005, judikát R 29/2007, sp. zn. 10 So 97/2014 alebo sp. zn. 1 So 72/2015, ale aj rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 9 Sk 7/2021, 9 Sk 11/2021 a 7 Ssk 67/2021). Správny súd skúma, či obsah posudku nie je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezov alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo svojou celkovou skladbou nie je nepreskúmateľný. Nemôže však voľnou úvahou nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi. Ustanovenie § 153 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. potom len dovoľuje posudkovému lekárovi zvoliť prítomnosť prísediaceho lekára, neplynie však z neho, že by prísediaci lekári mali rozhodujúce slovo alebo by nahrádzal záver posudkového lekára. Jeho prizvanie je teda zásadne na uvážení posudkového lekára, pokiaľ je posudzovaná otázka mimoriadne zložitá alebo komplexná alebo lekárske správy sú rozporné či nejasné.

10. Podľa kasačného súdu odborný posudok z 20. januára 2024 svedčí o tom, že posudkový lekári ústredia posúdil zdravotný stav žalobcu komplexne a vzal do úvahy všetky diagnózy z predložených lekárskeho správ (organický psychosyndróm ľahkého stupňa, prekonaný zápal pľúc, vertebrogénny algický syndróm, závislosť). Riadne odôvodnil, prečo rozhodujúce zdravotné postihnutie podradil pod kap. VI odd. A pol. 1 písm. a) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Zo znenia tohto písmena je zrejmé, že pre zaradenie je rozhodujúca „ľahká forma“ porúch osobnosti, správania a intelektu vyvolaných ochorením, poškodením alebo dysfunkciou mozgu, ktorej konkrétne príklady sú ďalej popísané. V zmysle všeobecného posudkového hľadiska k oddielu A kapitoly VI sa poškodenie mozgových funkcií prejavuje znížením vštiepivosti a koncentrácie, unaviteľnosťou, poruchami orientácie, stratou schopnosti adaptácie, psychickou a vegetatívnou labilitou. Postihnutie mozgu môže byť spôsobené poruchou vývoja, vonkajšieho násillia (úrazu), choroby, toxických vplyvov, poruchami krvného zásobenia. Rozhodujúce na určenie miery poklesu zárobkovej schopnosti je rozsah a stupeň pretrvávajúcich neurologických symptómov s ohľadom na neurologický nález, ako aj psychické zmeny s prihliadnutím na premorbídny osobnosti. Odborný posudok uvádza, že vlastný neurologický nález je negatívny a psychológ hodnotí deterioráciu len ako ľahkého stupňa (indexom 21 %), čo je v zhode s ich správami v administratívnom spise. Za daných okolností nemožno posudku vyčítať rozpor s týmito správami, ale ani nelogickosť jeho záveru, že zdravotné postihnutie žalobcu treba podradiť len pod ľahkú formu podľa kap. VI odd. A pol. 1 písm. a) citovanej prílohy. Pretože v lekárskeho správach sa neidentifikovali rozpory, nemožno vidieť nezákonnosť posudku v tom, že posudkový lekári neprizval prísediaceho lekára (hoci dlhé čakacie lehoty by samy osebe nemali byť okolnosťou, ktorá rozhoduje o jeho prizvaní).

IV.

Záver

11. Na základe uvedených úvah kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden dôvod v zmysle § 440 ods. 1 SSP. Preto podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol žalobcovu kasačnú sťažnosť.

12. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca vo veci úspech nemal a žalovaná ho síce mala, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

13. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.